

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ МЕХАНІКИ
ТА ТЕХНОЛОГІЙ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 03 «Управління науковими проектами та інтелектуальна власність»

загальна обов'язкова,
денна форма здобуття освіти

за освітньо-науковою програмою «Техногенно-екологічна безпека»

підготовки доктора філософії

у галузі знань 18 «Виробництво та технології»

за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища»

мова викладання українська

Рекомендовано кафедрою прикладної
механіки та технологій захисту
навколишнього середовища
на 2023–2024 навчальний рік.
Протокол від «28» серпня 2023 р. № 19

Силабус розроблений відповідно до робочої програми обов'язкового професійного освітнього компонента ОК 03 «Управління науковими проектами та інтелектуальна власність»

2023 рік

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Анотація навчальної дисципліни

Курс навчальної дисципліни «Управління науковими проектами та інтелектуальна власність» (УНПтаІВ) (компонент ОК 03 у освітньо-науковій програмі (ОНП) «Техногенно-екологічна безпека» (ТЕБ)) покликаний забезпечити теоретичну й практичну основи та усіляко сприяти формуванню у майбутнього науковця з технологій захисту навколишнього середовища (ТЗНС) системи теоретичних знань і практичних навичок у сфері планування, організації та реалізації методів управління проектами, методами мережевого планування, методами імітаційного планування з метою використання цих процедур для вирішення наукових завдань, які виникають в процесі здійснення власних наукових та науково-практичних досліджень в сфері екологічної безпеки (ЕкБ), ТЗНС та систем управління екологічною безпекою (СУЕкБ). Важливою складовою курсу є вивчення основних напрямів наукової діяльності з розробки та впровадження організаційно-технічних заходів в галузі управління науковими проектами при створенні нового наукового продукту та захисту інтелектуальної власності на нього. При цьому кінцевим результатом навчання виступає набуття здобувачами вищої освіти (ЗВО) третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня «Доктор філософії» практичних навичок створення наукових засад нових технологій захисту навколишнього природного середовища (НПС). Стратегічно вищеозначену глобальну ціль у цьому курсі занять досягають шляхом послідовної реалізації наступних кроків: оволодіння вмінням застосовувати на практиці нормативно-правові акти при забезпеченні правової охорони науково-технічних досягнень та творчої продукції, вмінням проводити патентні дослідження в певній галузі техніки та оформляти заявку на винахід або інший об'єкт промислової власності, заявку на об'єкт авторського права, використовувати патентну інформацію та документацію при проведенні науково-дослідних, проектно-конструкторських, проектно-технологічних розробок з метою створення конкурентоспроможної продукції.

Опанування навчального компоненту ОК 03 «Управління науковими проектами та інтелектуальна власність» для денної форми здобуття освіти займає 1 семестр, вміщує 3 кредити ЄКТС (90 годин) та здійснюється у 3 семестрі, тобто на 2 курсі підготовки, містить 44 години (22 заняття) аудиторних та 46 годин самостійної роботи, з яких 20 годин (10 занять) – лекції, 24 години (12 занять) – практичні заняття, передбачає підготовку і захист 2 модульних контрольних робіт (МКР), завершується складанням екзамену.

Інформація про науково-педагогічних працівників

Загальна інформація	Колосков Володимир Юрійович, завідувачка кафедр прикладної механіки та технологій захисту навколишнього середовища факультету техногенно-екологічної безпеки, кандидат технічних наук, доцент
----------------------------	---

Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 601. Робочий номер телефону – 707-34-07.
E-mail	koloskov@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	– міцність конструкцій та матеріалів на полігонах твердих побутових відходів у екстремальних умовах; – технології моніторингу об'єктів підвищеної небезпеки; – технології захисту навколишнього середовища
Професійні здібності	– навички аналізу науково-технічної, довідникової, нормативної та патентної літератури; – навички розробки моделей поведінки конструкційних матеріалів під дією факторів пожежі, у тому числі з використанням сучасної комп'ютерної техніки
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=gP6w7a8AAAAJ Профіль у ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9844-1845 Профіль у SCOPUS: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203686820 Профіль у Web of Science: https://publons.com/researcher/Q-9847-2018

Загальна інформація	Кондратенко Олександр Миколайович, професор кафедри прикладної механіки та технологій захисту навколишнього середовища факультету техногенно-екологічної безпеки, доктор технічних наук, доцент
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 604. Робочий номер телефону – 707-34-07.
E-mail	kondratenko@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	– екологічна безпека процесу експлуатації енергоустановок з поршневим ДВЗ; – критеріальне оцінювання показників рівня екологічної безпеки; – матеріалознавство у галузі наноматеріалів та напівпровідників; – технології захисту навколишнього середовища від газоподібних та аерозольних викидів транспорту; – метрологічні аспекти оцінювання показників рівня екологічної безпеки; – прикладна механіка текучих середовищ у технологіях захисту навколишнього середовища; – актуальні питання пакувальної індустрії
Професійні здібності	– навички аналізу науково-технічної, довідникової, нормативної та патентної літератури; – навички аналітичних (розрахунки та моделювання) досліджень, пов'язаних з критеріальним оцінюванням показників рівня екологічної безпеки процесу експлуатації енергоустановок з поршневим ДВЗ; – навички експериментальних досліджень, пов'язаних з визначенням техніко-економічних та екологічних показників роботи енергоустановок з поршневим ДВЗ; – проектування та побудова випробувальних стендів, експериментальних діючих зразків, комплексів засобів виміральної техніки
Наукова	Профіль у Google Scholar:

діяльність за освітнім компонентом	https://scholar.google.com.ua/citations?user=0IlbJMcAAAAJ Профіль у ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9687-0454 Профіль у SCOPUS: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57144373800 Профіль у Web of Science: https://publons.com/researcher/1965346/alexandr-m-kondratenko/
---	--

Загальна інформація	Бабакін Вадим Миколайович, викладач кафедри прикладної механіки та технологій захисту навколишнього середовища факультету техногенно-екологічної безпеки, доктор юридичних наук, доцент
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 606. Робочий номер телефону – 707-34-07.
E-mail	Vadon7373@gmail.com
Наукові інтереси	<ul style="list-style-type: none"> – сучасні форми організації наукової діяльності; – хімічні технології у екологічній безпеці; – правові аспекти технологій захисту навколишнього середовища; – захист права інтелектуальної власності; – інформаційне забезпечення наукових досліджень; – побудова технологій захисту довкілля; – оцінювання чинників забруднення компонентів довкілля.
Професійні здібності	<ul style="list-style-type: none"> – навички аналізу науково-технічної, довідникової, нормативної та юридичної літератури; – навички аналітичних (розрахунки та моделювання) наукових досліджень; – навички експериментальних наукових досліджень; – навички апробації, публікації та впровадження результатів наукових досліджень; – навички розробки навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів; – навички захисту права інтелектуальної власності на результати наукових досліджень; – навички організації наукових досліджень.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль у Google Scholar: Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=AGmUP4EAAAAJ Профіль у ORCID: https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-7157-0241 Профіль у SCOPUS: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58568975500

Загальна інформація	Душкін Станіслав Сергійович, доцент кафедри прикладної механіки та технологій захисту навколишнього середовища факультету техногенно-екологічної безпеки, кандидат технічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 604. Робочий номер телефону – 707-34-07.

E-mail	dushkin@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	- системи водопостачання та водовідведення; - технології захисту навколишнього середовища у системах водопостачання та водовідведення; - технології захисту водних ресурсів; - підготовка води до питної якості.
Професійні здібності	- навички аналітичних та експериментальних досліджень процесів функціонування систем водопостачання, наявність патентів на винаходи та корисні моделі у галузі очищення природних та стічних вод.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	-участь у конференціях; - написання та публікація наукових статей. Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=U9Wz1tUAAAAJ Профіль у ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9345-9632 Профіль у SCOPUS: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209021455 Профіль у Web of Science: https://publons.com/researcher/AAK-8407-2020/

Загальна інформація	Векшин Віталій Олександрович, старший викладач кафедри прикладної механіки та технологій захисту навколишнього середовища факультету техногенно-екологічної безпеки, кандидат технічних наук, моб. +38-050-902-74-52
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, Кафедра прикладної механіки та технологій захисту навколишнього середовища.
E-mail	vekshyn@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	– технологія неорганічних речовин; – кінетика та каталіз; – очищення газових викидів від токсичних речовин; – технології та обладнання очищення питної, стічної та оборотної води; – біохімічні показники живих організмів в нормі та патології; – статистичний аналіз та математичне моделювання.
Професійні здібності	– навички аналізу науково-технічної, довідникової, нормативної та патентної літератури; – навички експериментальних досліджень, пов'язаних з вивченням хімічних, фізико-хімічних та кінетичних закономірностей процесів каталітичного низькотемпературного відновлення промислових викидних газів від оксидів нітрогену; – навички аналітичних (розрахунки та моделювання) досліджень процесів каталітичного низькотемпературного відновлення промислових викидних газів від оксидів нітрогену;. – навички статистичних розрахунків в галузі біології, біохімії та медицині; – ремонт та обслуговування лабораторного обладнання та засобів вимірної техніки
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=nI6ONvYAAAAJ&hl=en Профіль у ORCID: https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0003-2834-8773

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу у очному, дистанційному чи змішаному форматі. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться впродовж семестру у час та в кабінеті (аудиторії) за розкладом консультацій або у форматі відеоконференції у системі Zoom (посилання надається викладачем окремо). В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування у майбутнього науковця з ТЕБ, зокрема ТЗНС, системи теоретичних знань і практичних навичок у сфері розробки, оцінки та виконання наукових проектів щодо нових природоохоронних технологій, підготовка їх до самостійного проведення проектного аналізу відповідно до методів та підходів, котрі використовуються у міжнародній практиці на різних рівнях управління науковими проектами, розробляти та надавати пропозиції (рекомендації) щодо координації та коригування проектних дій щодо виконання робіт проекту, оцінювати етапні та кінцеві результати виконання робіт проекту, а також розкриття значення захисту прав інтелектуальної власності, ознайомлення з основами права інтелектуальної власності в Україні, висвітлення місця і ролі інтелектуальної власності і науковій діяльності у закладі вищої освіти, ознайомлення з нормативно-правовою базою України у сфері інтелектуальної власності для сприяння ефективної реалізації наукового та інтелектуального потенціалу.

Місце навчальної дисципліни у освітньо-науковій програмі визначається тим, що результати навчання, набуті здобувачами вищої освіти під час опанування навчальної дисципліни «Управління науковими проектами та інтелектуальна власність», а саме теоретичні а практичні аспекти управління процесом створення нового наукового продукту та захисту інтелектуальної власності, стануть в нагоді при опануванні ОК 08 «Технології захисту доквілля», а також при здійсненні досліджень за окремими розділами дисертаційної роботи та при підготовці до її захисту.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	Очна (денна)	Заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	обов'язкова професійна	
Рік підготовки	2-й	
Семестр	3-й	

Обсяг дисципліни:		
– в кредитах ЄКТС	3	
– кількість модулів	2	
– загальна кількість годин	90	
Розподіл часу за навчальним планом:		
– лекції (годин)	20	
– практичні заняття (годин)	24	
– семінарські заняття (годин)	–	
– лабораторні заняття (годин)	–	
– курсовий проект (робота) (годин)	–	
– інші види занять (годин)	–	
– самостійна робота (годин)	46	
– індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	–	
– підсумковий контроль	екзамен	

Передумови для вивчення дисципліни

Раніше мають бути опановані такі навчальні дисципліни: ОК 01 «Філософсько-методологічні основи наукових досліджень», ОК 02 «Академічна іноземна мова» та ОК 10 «Технології утилізації небезпечних відходів».

Результати навчання та набуті компетентності

Відповідно до ОНП «Техногенно-екологічна безпека» вивчення навчальної дисципліни ОК 03 «Управління науковими проектами та інтелектуальна власність» повинно забезпечити:

– досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Мати передові концептуальні та методологічні знання з технологій захисту навколишнього середовища і управління екологічною безпекою на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій	ПРН 01
Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.	ПРН 03
Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми захисту довкілля з врахуванням екологічних, економічних та правових аспектів	ПРН 04
Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані	ПРН 05
Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження із захисту навколишнього середовища та дотичних міждисциплінарних	ПРН 06

напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми	
Узагальнювати, критично мислити й аналізувати явища та проблеми у сфері захисту навколишнього середовища, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах загальнонаукової методології	ПРН 11
Знати основи наукової організації праці у галузі техногенно-екологічної безпеки	ПРН 15
Знати основи культури безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони праці у галузі технологій захисту навколишнього середовища	ПРН 16
Проводити документообіг за професією групи «Викладачі закладів вищої освіти»	ПРН 18
Знати основи юридичного забезпечення техногенно-екологічної безпеки	ПРН 19
Знати основи протидії та запобігання корупції при забезпеченні техногенно-екологічної безпеки	ПРН 20
Дисциплінарні результати навчання	аббревіатура
Виконувати літературний аналіз та патентний пошук щодо власного інтелектуального продукту	ДРН 01

– формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність розробляти проєкти та управляти ними	ЗК 01
Здатність працювати в міжнародному контексті	ЗК 02
Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері технологій захисту навколишнього середовища на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності	ЗК 03
Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері технологій захисту навколишнього середовища та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів	СК 01
Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність з технологій захисту навколишнього середовища	СК 02
Здатність виявляти слабкі сторони та недоліки в системах захисту навколишнього середовища, ставити відповідні наукові задачі і вирішувати їх з використанням інженерних, модельних, статистичних, експертних та інших методів наукових досліджень	СК 03
Здатність ідентифікувати загрози екологічній безпеці на державному, регіональному і локальному рівнях, оцінювати екологічні ризики антропогенної діяльності та впроваджувати інноваційні технології і заходи з мінімізації негативного впливу господарської діяльності на довкілля	СК 04
Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні рішення у сфері досліджень, розроблення та впровадження сучасних природо-, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, лідерство під час їх реалізації	СК 05
Здатність до використання наукового обладнання та технологій,	СК 06

що відносяться до технологій захисту компонентів довкілля, проводити комплексний моніторинг атмосферного повітря, водного середовища та ґрунтів	
Здатність оцінювати і управляти рівнем екологічної безпеки та застосовувати принципи збалансованого природокористування і сталого розвитку	СК 07
Здатність створювати та аналізувати математичні моделі екологічних систем та процесів	СК 09
Здатність демонструвати знання філософсько-світоглядних засад, сучасного стану, тенденцій розвитку і наукових досягнень у сфері технологій захисту навколишнього середовища та у суміжних сферах	СК 10
Здатність демонструвати знання основ наукової організації праці у галузі техногенно-екологічної безпеки	СК 12
Здатність демонструвати знання основ культури безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони праці у галузі технологій захисту навколишнього середовища	СК 13
Здатність демонструвати знання та застосовувати практичні навички у питаннях юридичного забезпечення техногенно-екологічної безпеки	СК 16
Здатність демонструвати знання та застосовувати практичні навички у питаннях протидії та запобігання корупції при забезпеченні техногенно-екологічної безпеки	СК 17
Очікувані компетентності з дисципліни	аббревіатура
Здатність формувати комплект документів для подання заявки на отримання патенту на корисну модель на власні об'єкти інтелектуальної власності	К 1

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ № 1. «Механізм управління науковими проектами»

Тема 1.1. Планування проекту як складова управління проектами

Поняття та класифікація проектів. Сутність системи управління проектами, її елементи. Цілі управління проектами. Принципи і функції управління проектами. Основні підходи до обґрунтування доцільності проекту. Обґрунтування доцільності проекту. Учасники проекту. Етапи узгодження проекту. Оцінка фінансових показників проекту. Економічна оцінка проекту. Основні форми організаційної структури проекту. Організація системи управління проектом. Управління проектами з використанням зовнішньої організаційної структури проекту, переваги та недоліки організаційної структури. Структуризація проекту. Поняття структуризації проекту. Основні компоненти структуризації проекту. *Методичні основи структуризації проекту.* Характеристика та значення методології структуризації проекту. Поєднання структур проекту.

Тема 1.2. Обґрунтування доцільності проекту та його ефективності.

Розробка концепції проекту. Форма для експертної оцінки варіантів

інвестиційних рішень. Структура проектного аналізу. Структура проектного аналізу. Обґрунтування доцільності проекту. *Оцінка ефективності проектів*. Основні форми проектних структур.

Тема 1.3. Управління якістю виконання проекту

Поняття і види виконання проектів. Планування управління якістю проекту. Забезпечення якості проекту. *Контроль якості проекту*.

Тема 1.4. Управління ризиками в проектах

Поняття ризику та невизначеності. Класифікація ризиків проекту. Причини виникнення і чинники впливу на динаміку ризиків. Основні методи аналізу ризиків. Способи зниження ризиків проекту. Ідентифікація ризиків. Визначення джерел, симптомів та подій потенційних ризиків проекту. *Аналіз проектних ризиків*.

Тема 1.5. Формування і розвиток проектною команди

Формування команди проекту. Основні стадії життєвого циклу команди проекту. Управління конфліктами в проектах. *Класифікація конфліктів. Моделі управління конфліктом*. Лідерство і мотивація в команді. Порівняльна характеристика стилів управління проектом. Методи навчання персоналу в проектах. Особливості формування команди проекту. Схема формування команди з урахуванням мети проекту. Заходи щодо вибору персоналу. Характеристика вимог до менеджерів.

Тема 1.6. Управління науковими дослідженнями і розробками

Загальна характеристика систем управління проектом. Проблеми впровадження систем автоматизації управління проектами. *Функціональні можливості систем командно-сіткового планування*.

Тема 1.7. Планування ресурсів, витрат і проектного бюджету

Обґрунтування доцільності наукового проекту. Проект для проведення наукової роботи. Проект науково-технічної (експериментальної) розробки.. Обґрунтування кошторису та списку учасників проекту. Визначення джерел фінансування наукового проекту. Грантові та комерційні проекти. Огляд актуальних грантових пропозицій. Науковий проект для бізнесу. *Грантові проекти, що фінансує МОН України. Грантові проекти, що фінансує Євросоюз*.

Тема 1.8. Контроль виконання проекту

Людський чинник в управління науковими проектами Мета створення проектною команди і завдання проект-менеджера. Етапи формування проектною групи.

Тема 1.9. Гендерні питання наукових проектів та інтелектуальної власності.

Гендерні питання наукових проектів. Гендерні питання інтелектуальної власності.

Модульна контрольна робота № 1 «Механізм управління науковими проектами» (за темою власного дисертаційного дослідження)».

МОДУЛЬ № 2. «Право інтелектуальної власності»

Тема 2.1. Загальні положення про право інтелектуальної власності

Вітчизняна нормативно-правова регламентація права інтелектуальної власності. Поняття та види права інтелектуальної власності. Співвідношення з правом власності. *Види права інтелектуальної власності.*

Тема 2.2. Актуальні проблеми авторського права та суміжні права

Поняття авторського права. Джерела авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Зміст авторського права. Строк дії авторського права. *Суміжні права.*

Тема 2.3. Управління майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності.

Поняття ринку інтелектуальної власності. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності. Цивільно-правові договори при створенні та розпорядженні майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності. Договір на передачу прав на використання об'єктів інтелектуальної власності. Договір між роботодавцем та працівником на службовий об'єкт ІВ. Договір між співавторами твору. Договір про передання майнових прав на об'єкти ІВ. Договір комерційної концесії (франчайзинг). Організація колективного управління майновими правами. *Облікова, фінансова та податкова політика у сфері інтелектуальної власності.*

Тема 2.4. Поняття та система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності

Поняття та система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Правова охорона наукового відкриття. Правова охорона компонування інтегральної мікросхеми. *Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.*

Тема 2.5. Захист інтересів власників об'єктів інтелектуальної власності

Поняття охорони і захисту прав та їх співвідношення. Види порушення прав інтелектуальної власності. Види захисту прав інтелектуальної власності. Охорона об'єктів інтелектуальної власності в цифровому просторі. Експертиза об'єктів інтелектуальної власності. *Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.*

Тема 2.6. Управління науковими проектами та захист інтелектуальної власності в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови країни

Управління науковими проектами та захист інтелектуальної власності в умовах воєнного стану. Управління науковими проектами та захист інтелектуальної власності в умовах повоєнної відбудови країни.

Тема 2.7. Наукова організація праці в науковому проєкті

Наукова організація праці в науковому проєкті.

Тема 2.8. Охорона праці, культура безпеки, безпека

життєдіяльності у науковому проєкті

Охорона праці у науковому проєкті. Культура безпеки у науковому проєкті. Безпека життєдіяльності у науковому проєкті.

Тема 2.9. Правові та антикорупційні аспекти природоохоронних наукових проєктів

Правові аспекти природоохоронних наукових проєктів. Антикорупційні аспекти природоохоронних наукових проєктів.

Модульна контрольна робота № 2 «Право інтелектуальної власності» (за темою власного дисертаційного дослідження)».

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
2-й рік, 3-й семестр						
Модуль 1. Механізм управління науковими проєктами						
Тема 1.1. Планування проєкту як складова управління проєктами	8	2	2	0	2	2
Тема 1.2. Обґрунтування доцільності проєкту та його ефективності	8	2	2	0	2	2
Тема 1.3. Управління якістю виконання проєкту	8	2	2	0	2	2
Тема 1.4. Управління ризиками в проєктах	8	2	2	0	2	2
Тема 1.5. Формування і розвиток проєктної команди	8	2	2	0	2	0
Тема 1.6. Управління науковими дослідженнями і розробками	4	0	2	0	2	0
Тема 1.7. Планування ресурсів, витрат і проєктного бюджету	4	0	2	0	2	0
Тема 1.8. Контроль виконання проєкту	2	0	0	0	2	0
Тема 1.9. Гендерні питання наукових	2	0	0	0	2	0

проектів та інтелектуальної власності						
Разом за модулем 1	50	10	14	0	18	8
2-й рік, 3-й семестр						
Модуль 2. Право інтелектуальної власності						
Тема 2.1. Загальні положення про право інтелектуальної власності	8	2	2	0	2	2
Тема 2.2. Актуальні проблеми авторського права та суміжні права	8	2	2	0	2	2
Тема 2.3. Управління майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності	8	2	2	0	2	2
Тема 2.4. Поняття та система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності	6	2	2	0	2	0
Тема 2.5. Захист інтересів власників об'єктів інтелектуальної власності	4	0	2	0	2	0
Тема 2.6. Управління науковими проектами та захист інтелектуальної власності в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови країни	1	0	0	0	1	0
Тема 2.7. Наукова організація праці в науковому проєкті	1	0	0	0	1	0
Тема 2.8. Охорона праці, культура безпеки, безпека життєдіяльності у науковому проєкті	1	0	0	0	1	0
Тема 2.9. Правові та антикорупційні аспекти природоохоронних наукових проєктів	1	0	0	0	1	0

Разом за модулем 2	40	10	10	0	14	6
Разом	90	20	24	0	26	20

Теми семінарських занять. Не передбачено навчальним планом.

Теми лабораторних занять. Не передбачено навчальним планом.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми Очна (денна) форма навчання	Кількість годин
1.	Тема 1.1. Методичні основи структуризації проекту	2
2	Тема 1.2. Оцінка ефективності проектів.	2
3	Тема 1.3. Контроль якості проекту.	2
4	Тема 1.4. Аналіз проектних ризиків.	2
5	Тема 1.5. Класифікація конфліктів. Моделі управління конфліктом.	2
6	Тема 1.6. Функціональні можливості систем командно-сіткового планування.	2
7	Тема 1.7. Грантові проекти, що фінансує МОН України. Грантові проекти, що фінансує Євросоюз	2
8	Тема 2.1. Види права інтелектуальної власності.	2
9	Тема 2.2. Суміжні права	2
10	Тема 2.3. Облікова, фінансова та податкова політика у сфері інтелектуальної власності	2
11	Тема 2.4. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.	2
12	Тема 2.5. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.	2
	Разом	24

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Відповідно до робочого навчального плану передбачено особливий вид індивідуального завдання – виконання модульних контрольних робіт на тему: «Модуль 1. Механізм управління науковими проектами», «Модуль 2. Право інтелектуальної власності» (обов'язкова частина індивідуального завдання), а також власна науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти, публікація і апробація її результатів (необов'язкова частина індивідуального завдання).

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен у системі онлайн-тестування OpenTest2 чи у письмовому вигляді;
- усне чи письмове опитування на практичному занятті;
- виконання та захист індивідуальних завдань у формі модульних контрольних робіт.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів вищої освіти за освітнім компонентом, здійснюється за 100-бальною шкалою, що вико-

ристовується в НУЦЗ України.

У разі вдалого складання екзамену, допуск на який можливий за отримання здобувачем вищої освіти повного набору формальних ознак – виконання і захист МКР № 1 і МКР № 2 та проходження усіх етапів поточного контролю, здобувачу у відомість складання екзамену, журнал обліку успішності та відвідуваності групи (взводу), індивідуальний план (залікову книжку), електронну базу даних у ЄДЕБО та випуску до документу про вищу освіту державного зразка виставляється відповідна оцінка.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять Очна (денна, вечірня) форма навчання		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	5	0	0
	практичні заняття*	7	1	7
	Модульна контрольна робота 1*	1	24	24
Разом за модуль 1				31
Модуль 2	лекції	5	0	0
	практичні заняття*	5	1	5
	Модульна контрольна робота 2*	1	24	24
Разом за модуль 2				29
Разом за поточний контроль				60
II. Індивідуальні завдання (власна науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти, публікація і апробація її результатів)				10
III. Підсумковий контроль (екзамен)*				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

*Пояснення:** види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі:

- фронтального та індивідуального опитування,
- виконання індивідуальних завдань у формі письмових робіт – МКР

№ 1 і МКР № 2.

Поточний контроль

Опитування є складовою поточного контролю і проводиться вибірково на кожному практичному занятті. Воно передбачає оцінювання

теоретичної підготовки здобувача вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 1 балу):

1 бал – здобувач приймає активну участь в обговоренні питань, розв'язанні задач, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей, аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

0 балів – здобувач не приймає участь в обговоренні питань, розв'язанні задач; надає не правильні відповіді на питання викладача.

Виконання модульних контрольних робіт є складовою поточного контролю і здійснюється шляхом самостійного виконання письмової роботи та перевіряється під час проведення останнього практичного заняття за відповідним модулем дисципліни в межах окремого практичного заняття. Кожен варіант МКР складається з 2 індивідуальних завдань-питань, які носять реферативний характер та одного практичного завдання. Відповіді на питання повинні складатися з чітко сформульованого завдання, опису рішення, наявності графічного матеріалу, таблиць і формул (за необхідності), обґрунтованого, змістовного висновку. Теоретичне питання оцінюється за повнотою відповіді. Практичне завдання оцінюється за повнотою відповіді, глибиною аналізу літературних джерел та висновків.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульної контрольної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 24 балів):

20–24 бали – вірно виконані всі завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

10–19 балів – вірно виконані всі завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

1–9 балів – завдання виконані частково;

0 балів – відповідь відсутня, завдання не виконане.

Строк надання на перевірку МКР № 1 – п'ятниця 6-го тижня семестра, МКР № 2 – п'ятниця 12-го тижня семестра.

Перелік завдань для виконання МКР № 1 «Механізм управління науковими проектами»

1. Поняття та класифікація проектів.
2. Сутність системи управління проектами, її елементи.
3. Обґрунтування доцільності проекту.
4. Організація системи управління проектом.
5. Проектування організаційної структури управління проектами.
6. Структуризація проекту.
7. Система контролю дотримання параметрів проекту.

8. Внесення змін у виконання проекту і їх комплексний аналіз.
9. Основи поняття планування проектів, принципи планування.
10. Сіткове і календарне планування проекту.
11. Планування ресурсів та витрат проекту.
12. Визначення джерел фінансування проекту.
13. Планування витрат проекту і основи їх класифікації.
14. Планування бюджету проекту.
15. Плановий баланс грошових надходжень і витрат.
16. Поняття і види виконання проектів.
17. Складання звітності.
18. Основні методи контролю виконання проекту.
19. Поняття ризику та невизначеності. Класифікація ризиків проекту.
20. Основні методи аналізу ризиків.
21. Управління якістю проектів.
22. Методи контролю за якістю проекту.
23. Формування команди проекту.
24. Управління конфліктами в проектах.
25. Методи навчання персоналу в проектах.
26. Проблеми впровадження систем автоматизації управління проектами.
27. Управління проектом за допомогою автоматизованих систем управління.
28. Визначення джерел фінансування наукового проекту. Грантові та комерційні проекти.
29. Представлення результатів проекту громаді.
30. Стосунки у громадах і з громадами. Ефективна комунікація – підхід орієнтований на аудиторію.
31. Комунікація конфлікту – реагування на провокативні запитання.
32. Імідж науковця. Репутація науковця. Довіра громадськості.

*Характеристика практичного індивідуального завдання
для виконання МКР № 1:*

За темою дисертаційного дослідження ЗВО обґрунтувати доцільність та визначити ефективність розробки і виконання дисертаційного дослідження чи його частини як проекту наукової роботи чи науково-технічної розробки. За цими матеріалами підготувати текст тез доповідей на наукову конференцію. За умови опублікування та апробації тез цієї доповіді здобувачеві нараховуються додаткові бали.

***Перелік завдань для виконання МКР № 2
«Право інтелектуальної власності»***

1. Сутність інтелектуальної власності. Поняття права інтелектуальної власності.
2. Види права інтелектуальної власності. Результати наукової

діяльності як об'єкти правовідносин та їх взаємозв'язок.

3. Поняття законодавства про інтелектуальну власність, його система та спрямованість.

4. Поняття та ознаки об'єктів права інтелектуальної власності. Сутність об'єктів права інтелектуальної власності.

5. Права, що охороняються авторським правом. Законодавство про авторське право.

6. Об'єкти, що охороняються авторським правом. Обсяг охорони твору.

7. Засоби охорони, способи та порядок захисту авторських прав.

8. Поняття патенту та його види.

9. Поняття та ознаки винаходу. Об'єкти винаходу.

10. Право на отримання патенту. Права винахідника та роботодавця.

11. Порядок отримання патенту на винахід та корисну модель.

12. Тимчасова правова охорона, її значення та зміст. Право першокористувача та його зміст.

13. Поняття промислового зразка та умови його патентоспроможності.

14. Поняття знаків для товарів та послуг і умови їх правової охорони.

15. Поняття наукового відкриття. Особливості законодавчого регулювання прав на наукове відкриття.

16. Поняття та умови охорони раціоналізаторських пропозицій.

17. Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності.

18. Види договорів про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

19. Ліцензійні угоди: поняття та ознаки. Види ліцензійних угод.

20. Договори на уступку прав промислової власності.

21. Поняття договору «ноу-хау» та його зміст.

22. Інжинірингові угоди: поняття, сторони та зміст.

23. Франчайзингові угоди: поняття, предмет, характеристика та особливості.

*Характеристика практичного індивідуального завдання
для виконання МКР № 2:*

За темою дисертаційного дослідження ЗВО здійснити літературно-патентний пошук щодо отриманого у одному з розділів дисертації нового науково-технічного продукту, навести аналоги та прототип розробки, сформулювати формулу винаходу. За цими матеріалами підготувати комплект документів для отримання патенту України на корисну модель, за що здобувачеві нараховуються додаткові бали.

Виконання частини індивідуального завдання щодо здійснення власної науково-дослідної діяльності здобувача вищої освіти за темою своєї дисертації є обов'язковою складовою контролю, звітність з якої є публікація та/або апробація її результатів.

Критерії оцінювання виконання необов'язкової частини індивідуального завдання здобувачами (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

8–10 балів – результати власного наукового дослідження доповідалися на конференції (семінарі, конгресі) міжнародного рівня, опубліковані у збірнику матеріалів конференції, наявні публікації у наукових періодичних виданнях;

4–7 балів – результати власного наукового дослідження доповідалися на конференції (семінарі, конгресі) всеукраїнського рівня, опубліковані у збірнику матеріалів конференції;

1–3 балів – результати власного наукового дослідження не доповідалися на конференції (семінарі, конгресі) рівня, але опубліковані у збірнику матеріалів конференції;

0 балів – відповідь відсутня, завдання не виконане.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у вигляді екзамену або у форматі електронного тестування у системі OpenTest2, або у письмовому вигляді за відсутності умов проведення електронного тестування.

Кожен варіант письмового завдання складається з трьох теоретичних питань та одного практичного завдання. Виконання практичного завдання повинно містити: *аналіз та оцінювання результатів наукових досліджень й основних положень застосування законодавства щодо набуття, розпорядження та захисту прав інтелектуальної власності, висновки за виконаним завданням.*

Теоретичне питання оцінюється за повнотою відповіді.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів):

25–30 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно розв'язав практичне завдання з повним дотриманням вимог до виконання;

20–24 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішене практичне завдання;

10–19 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішені практичне завдання;

5–9 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання та практичних завдань, до-

пускаючи при цьому суттєві неточності. Практичне завдання вирішене частково;

1–4 бали – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки. Практичне завдання вирішене частково;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань. Не вирішив практичного завдання.

Якщо екзамен складається у формі надання відповідей на тестові завдання у системі OpenTest2 в межах окремого заняття, то кожен варіант тестового контролю складається з 30 питань, сформованих у тестовій формі. Відповіді надаються шляхом вибору вірної відповіді (відповідей) серед наданих системою проведення тестування варіантів.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти при виконанні тестового контролю на екзамені (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів):

оцінка M у балах розраховується за формулою

$$M = N / K \times L, \text{ балів,}$$

де $N = [0 \dots K]$ – кількість вірних відповідей у тесті, шт.; $K = 30$ – кількість питань у тесті, шт.; $L = 30$ – кількість балів зі 100-бальної оцінки, відведених на екзаменове тестування.

з округленням отриманого результату до найближчого цілого значення.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

Модуль № 1 «Механізм управління науковими проектами»

1. Дайте сутність визначення поняття методології науки.
2. Дайте сутність визначення поняття критерія.
3. Дайте сутність визначення поняттям гіпотези, теорії, наукової ідеї, а також дайте методи її генерування.
4. Дайте визначення класифікації наук.
5. Дайте технологію дослідження та її елементи.
6. Викладіть принципи розвитку наук.
7. Розкрийте сутність поняття "емпіричне дослідження".
8. Назвіть основні методи емпіричного дослідження.
9. Охарактеризуйте сутність методу спостереження. Назвіть вимоги до спостереження.
10. Назвіть етапи проведення спостереження.
11. Розкрийте сутність методу вимірювання.
12. Розкрийте сутність методу порівняння. Назвіть види порівняння.
13. Розкрийте сутність методу узагальнення.
14. Охарактеризуйте сутність методу експерименту.

15. Назвіть види експерименту.
16. У чому полягає особливість теоретичних методів наукового дослідження?
17. Дайте характеристику основних етапів проведення теоретичних досліджень.
18. Які серед загальнонаукових методів найчастіше використовуються на теоретичному рівні дослідження?
19. Охарактеризуйте такі теоретичні методи дослідження, як аналіз та синтез.
20. Поясніть сутність індуктивного та дедуктивного методів наукового дослідження.
21. У чому полягає зміст методів порівняння, формалізації та абстрагування?
22. Розкрийте особливості методу моделювання.
23. Дайте визначення сутності поняття «наукове видання».
24. Чим відрізняються науково-дослідні та джерелознавчі наукові видання?
25. Що відноситься до наукових неперіодичних видань.
26. Які ви знаєте види монографій?
27. Наведіть форми висвітлення підсумків наукової роботи.
28. Наведіть види рефератів.
29. Що відноситься до результатів винахідницької діяльності?
30. Де може відбуватися усна передача інформації про наукові результати?
31. Дайте визначення сутності наукової конференції, їх види.
32. Які ви знаєте форми участі в дискусії?
33. Визначення науково-дослідний процес?
34. Поясніть, що розуміють під науковим напрямом, проблемою, комплексною проблемою, темою, науковим питанням.
35. Наведіть стадії науково-дослідного процесу.
36. Охарактеризуйте окремі стадії науково-дослідного процесу.
37. Назвіть структурні елементи програми дослідження.
38. Дайте визначення об'єкта й предмета дослідження.
39. Назвіть загальні критерії обґрунтування теми наукового дослідження.
40. Охарактеризуйте етапи створення нової інформації.
41. Поясніть, що є планами наукового дослідження.
42. Охарактеризуйте безпосередні впливи на продуктивність діяльності науковця.
43. Поясніть, що включає системи елементів наукової організації праці.

Модуль 2 «Право інтелектуальної власності»

1. Історія становлення та розвитку правової охорони результатів інтелектуальної власності в Україні та у світі.

2. Загальна характеристика основних теорій у сфері інтелектуальної власності.
3. Загальна характеристика деліктної, рентної, персональної теорій інтелектуальної власності.
4. Сутність теорії права нематеріальних благ.
5. Поняття та зміст інтелектуальної власності.
6. Співвідношення понять інтелектуальної власності та власності.
7. Види інтелектуальної власності.
8. Система джерел права інтелектуальної власності.
9. Автор як суб'єкт інтелектуальної власності.
10. Поняття співавторства та його види.
11. Володільці прав інтелектуальної власності.
12. правонаступництво та спадкоємство прав інтелектуальної власності.
13. Вільні користувачі прав інтелектуальної власності.
14. Поняття, ознаки та сутність об'єктів інтелектуальної власності.
15. Способи використання об'єкта інтелектуальної власності.
16. Поняття правового захисту інтелектуальної власності.
17. Форми захисту прав інтелектуальної власності: судові та позасудові.
18. Державний контроль у сфері інтелектуальної власності.
19. Суб'єкти авторського права.
20. Об'єкти авторського права.
21. Майнові та особисті немайнові права автора.
22. Право слідування та терміни охорони авторських прав.
23. Охороноздатність за авторським правом матеріалів, розміщених у мережі Інтернет.
24. Види та зміст авторських прав в Інтернеті.
25. Поняття, ознаки та види авторського ліцензійного договору.
26. Поняття, ознаки та види суміжних прав.
27. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав.
28. Використання виконання, фонограми, відеограми та передачі (програми) організації мовлення.
29. Поняття та засоби охорони суміжних прав.
30. Поняття та ознаки промислової власності.
31. Набуття та зміст права промислової власності.
32. Поняття та ознаки винаходу як об'єкта промислової власності.
33. Поняття та ознаки корисної моделі як об'єкта інтелектуальної власності.
34. Поняття та ознаки промислового зразка як об'єкта інтелектуальної власності.
35. Захист права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
36. Поняття та ознаки недобросовісної конкуренції.

37. Поняття та ознаки компонування інтегральної мікросхеми.
38. Придатність компонування інтегральної мікросхеми для набуття права інтелектуальної власності на нього.
39. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
40. Захист права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
41. Поняття та об'єкти раціоналізаторської пропозиції.
42. Поняття та ознаки товарного знаку.
43. Комерційні найменування та їх види.
44. Роль та функції товарних знаків у суспільному виробництві.
45. Види знаків та вимоги, яким вони повинні відповідати, щоб набути правової охорони.
46. Міжнародно-правовий захист від комерційних підробок.
47. Поняття ринку інтелектуальної власності. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності.
48. Цивільно-правові договори при створенні та розпорядженні майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності. Договір на передачу прав на використання об'єктів інтелектуальної власності.
49. Договір між роботодавцем та працівником на службовий об'єкт ІВ. Договір між співавторами твору. Договір про передання майнових прав на об'єкти ІВ.
50. Договір комерційної концесії (франчайзинг). Організація колективного управління майновими правами.
51. Поняття та умови охорони раціоналізаторських пропозицій. Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності.
52. Види договорів про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
53. Ліцензійні угоди: поняття та ознаки. Види ліцензійних угод.
54. Договори на уступку прав промислової власності.
55. Поняття договору «ноу-хау» та його зміст.
56. Поняття охорони і захисту прав та їх співвідношення. Види порушення прав інтелектуальної власності. Види захисту прав інтелектуальної власності.
57. Охорона об'єктів інтелектуальної власності в цифровому просторі. Експертиза об'єктів інтелектуальної власності.
58. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.

Форми та методи навчання і викладання, засоби провадження освітньої діяльності навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких **формах**: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі **методи навчання і викладання:**

– *методи навчання за джерелами набуття знань:* словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота);

– *методи навчання за характером логіки пізнання:* аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традиційний;

– *методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається:* проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

– *інноваційні методи навчання:* робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

– *науково-дослідна робота;*

– *самостійна робота.*

Засоби провадження освітньої діяльності

Експериментальні установки та плакати лабораторії прикладної механіки і матеріалознавства та лабораторії гідравліки і технологій захисту навколишнього середовища при проведенні лабораторних робіт; комп'ютерний клас з доступом до мережі Інтернет і системи OpenTest2 при проведенні практичних занять та складанні екзамену; мультимедійний проектор і екран, ноутбук при проведенні лекційних занять.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Здобувач вищої освіти повинен на заняттях приймати активну участь в обговоренні навчальних питань, бути попередньо підготовленим за рекомендованою літературою до практичних та лабораторних занять, якісно і своєчасно виконувати всі завдання.

2. Здобувачі вищої освіти повинні сумлінно виконувати розклад занять з навчальної дисципліни. Пропуски заняття без уважної причини та запізнення на заняття недопустимі (здобувачі, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. Без дозволу науково-педагогічного працівника неприпустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, і тим більш – під час складання елементів поточного та підсумкового контролю.

4. Здобувачі вищої освіти повинні чітко виконувати вимоги щодо термінів виконання поставлених завдань, захисту робіт, ліквідації заборгованостей. Невиконання вимог щодо термінів знижує максимальний бал (оцінку) за завдання на 30 %.

5. ЗВО під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, під час самостійного виконання завдань, а також під час складання елементів поточного та підсумкового контролю, повинні дотримуватися політики ака-

демічної доброчесності відповідно до чинного законодавства. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються МКР, які виконані лише за власним варіантом, виданим кожному здобувачеві окремо, містять не менше 50 % оригінального тексту при перевірці на академічний та інші види плагіату.

6. Під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, виконання модульних контрольних робіт та складання диференційного заліку здобувачі вищої освіти мають дотримуватися політики гендерної рівності відповідно до чинного законодавства.

7. Під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, виконання модульних контрольних робіт та складання екзамену здобувачі вищої освіти мають дотримуватися протиепідемічних заходів відповідно до чинного законодавства.

8. Під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, виконання модульних контрольних робіт та складання екзамену здобувачі вищої освіти мають дотримуватися заходів безпеки воєнного стану відповідно до чинного законодавства.

9. ЗВО мають право дізнатися про кількість накопичених балів у НПП з навчальної дисципліни або в електронному журналі успішності відповідної групи (взводу) та вести власний облік цих балів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

Основна

1. Основи патентознавства: курс лекцій / Уклад.: В.Ю. Колосков, О.М. Кондратенко, С.С. Душкін, С.А. Коваленко. Х.: НУЦЗУ, 2021. 111 с.

2. Основи патентознавства. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни / Уклад.: В.Ю. Колосков, О.М. Кондратенко, С.С. Душкін, С.А. Коваленко. Х.: НУЦЗ України, 2020. 70 с.

3. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 6-те вид., стереот. К.: Знання, 2008. 307 с.

4. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / О. В. Крушельницька. К.: Кондор, 2010. 206 с.

5. Гонтарева І.В. Управління проектами. Підручник. Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. 444 с.

6. Микитюк П.П. Управління проектами: Навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 270 с.

7. Ноздріна Л.В., Ящук В.І., Полотай О.І. Управління проектами: Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. К.: Центр учбової літератури, 2010. 432 с.

8. Бабаєв В.М. Управління проектами. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Управління проектами». Х.: ХНАМГ, 2006. 244 с.

9. Данченко О.Б., Занора В.О. Проектний менеджмент: управління ризиками та змінами в процесах прийняття управлінських рішень : монографія. Черкаси : ПП Чабаненко Ю.А., 2019. 278 с.
10. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9 вересня 1886 р. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051/page.
11. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_769.
12. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770.
13. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1981 р. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_134.
14. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (вчинено в Римі 26 жовтня 1961 року) [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_763.
15. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123
16. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 13. Ст. 64.
17. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 7. Ст. 32.
18. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 7. Ст. 34.
19. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 7. Ст. 36.
20. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 5 листопада 1997 року // ВВР України. 1998. № 8. Ст. 28.
21. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16 червня 1999 року // ВВР України. 1999. № 32. Ст. 267.
22. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 24 квітня 1993 року // ВВР України. 1993. № 21. Ст. 218.
23. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР України. 1994. № 2. Ст. 7.
24. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 року // ВВР України. 1996. № 36. Ст. 164.
25. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм: Закон України від 23 березня 2000 року // ВВР України. 2000. № 24. Ст. 183.
26. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів

господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування: Закон України від 17 січня 2002 року // ВВР України. 2002. № 17. Ст.121.

27. Про наукову і науко-технічну експертизу: Закон України від 10 лютого 1995 року // ВВР України. 1995. № 9. Ст. 56.

28. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року // ВВР України. 1994. № 16. Ст. 93.

29. Про захист інформації в автоматизованих системах: Закон України від 5 липня 1994 року // ВВР України. 1994. № 31. Ст. 286.

30. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16 листопада 1992 року // ВВР України. 1992. № 1. Ст. 1.

31. Про видавничу справу: Закон України від 5 червня 1997 року // ВВР України. 1997. № 32. Ст. 206.

32. Про створення державного підприємства «Український інститут промислової власності»: наказ Міністерства освіти і науки України №175 від 7 липня 2000 року // [Електронний ресурс]. URL: www.ukratent.org.ua/nakaz_monu.htm.

33. Про затвердження регламенту Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності: наказ Міністерства освіти і науки України № 622 від 15 вересня 2003 року // [Електронний ресурс]. URL: www.sdip.gov.ua.

30. Наказ Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2004 р. «Про затвердження зразків документів» [Електронний ресурс]. URL: http://www.uazakon.com/documents/date_46/pg_iiwosh/index.htm.

31. Наказ Міністерства юстиції України від 29.09.2014 р. № 1601/5 «Про затвердження Порядку державної реєстрації договорів комерційної концесії (субконцесії)» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1194-14>.

32. Постанова Кабінету Міністрів України «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір» від 27 грудня 2001 р. № 1756 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-%D0%BF>.

33. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: Навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. К. : Національна академія управління, 2014. 352 с.

34. Світличний О. П. Право інтелектуальної власності: підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.

35. Семків В.О., Шандра Р.С. Інтелектуальна власність : підручник. Львів: Галицький друкар, 2015.

36. Островерх О.О., Домбровська С.М., Савченко О.В. Застосування права інтелектуальної власності в діяльності органів і підрозділів цивільного захисту: Навч. посіб. Х.: НУЦЗУ, 2014. 104 с.

37. Патент 151010 Україна, МПК (2006.01) А01С 1/06. Спосіб виготовлення насіннево-органомінеральних гранул для висіву дрібно

насіненних культур з використанням золи від спалювання біологічних відходів / Капінос Є.В., Балагурак А.В., Колосков В.Ю., Колоскова Г.М., Кондратенко О.М. (Україна), власник: Національний університет цивільного захисту України; № u202105512 заяв. 29.09.2021, опубл. 25.05.2022, бюл. № 7.

38. Патент 150491 Україна, В03С1/02, В03С1/08, С02F1/48. Магнітний відстійник стічних вод з підігрівом / Колосков В.Ю., Колоскова Г.М., Борисенко Ю.Д., Рибка Є.О., Кондратенко О.М., Серікова О.М., Горносталь С.А.; (Україна), заявник та патентовласник Національний університет цивільного захисту України. № u202105509, заяв. 29.09.2021; опубл. 23.02.2022, бюл. № 8.

39. Патент 146168 Україна, В03С 1/00, В03С 1/02 (2006.01). Електромагнітний відстійник стічних вод з підігрівом / Колосков В.Ю., Кондратенко О.М., Рибка Є.О., Чернобай Г.О., Деркач Ю.Ф., Коваленко С.А., Серікова О.М.; (Україна), заявник та патентовласник Національний університет цивільного захисту України. № u202006146, заяв. 22.09.2020; опубл. 21.01.2021, бюл. № 3.

40. Патент 140206 Україна, В03С 1/02 (2006.01), В03С 1/08 (2006.01), С02F 1/48 (2006.01). Магнітний відстійник стічних вод з підігрівом / Колосков В.Ю., Кондратенко О.М., Рибка Є.О., Міщенко І.В., Чернобай Г.О., Деркач Ю.Ф., Коваленко С.А.; (Україна), заявник та патентовласник Національний університет цивільного захисту України. № u201907629, заяв. 08.07.2019; опубл. 10.02.2020, бюл. № 3.

41. Патент 128973 Україна, А62С 3/02 (2006.01), G01V 3/16 (2006.01), G01V 8/00. Спосіб виявлення пожеж на полігонах твердих побутових відходів / Вамболь С.О., Вамболь В.В., Резніченко Г.М., Кондратенко О.М., Колосков В.Ю., Рашкевич Н.В.; (Україна), заявник та патентовласник Національний університет цивільного захисту України. № u201805655, заяв. 21.05.2018; опубл. 10.10.2018, бюл. № 19.

42. Патент 128647 Україна, А62С 3/00, G01V 3/16 (2006.01), G01V 8/00. Спосіб виявлення пожеж на полігонах твердих побутових відходів / Вамболь С.О., Вамболь В.В., Колосков В.Ю., Кондратенко О.М., Міщенко І.В.; (Україна), заявник та патентовласник Національний університет цивільного захисту України. № u201805110, заяв. 08.05.2018; опубл. 25.09.2018, бюл. № 18.

43. Бабакін В.М. Проблема злочинності у сфері захисту інтелектуальної власності на сучасному рівні розвитку ІТ-технологій. *Форум права*. - 2012. -№ 1. С. 59-64.

Додаткова

1. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища» галузі знань 18 «Виробництво та технології» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Затв. Наказом МОН України № 1427 від 23.12.2021 р. Офіційне видання. Київ, 2022. 15 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/>

zatverdzeni%20standarty/2021/12/24/183-Tekhn.zakh.navk.seredovyshchadokt.filos.pdf

2. Освітньо-наукова програма вищої освіти «Техногенно-екологічна безпека». Галузь знань 18 «Виробництво та технології». Спеціальність 183 «Технології захисту навколишнього середовища». Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти. Відповідає Стандарту вищої освіти, затв. Наказом Міністерства освіти і науки України № 1427 від 23.12.2021 р. / Уклад. О.М. Кондратенко, В.А. Андронов, В.Ю. Колосков, Є.О. Рибка. Х.: НУЦЗ України, 2022. 24 с. URL: http://fteb.nuczu.edu.ua/images/osvitni-programi/2021/183_teb_df_22.pdf.

3. Робоча програма загального обов'язкового освітнього компонента ОК 03 «Управління науковими проектами та інтелектуальна власність» освітньо-наукової програми «Техногенно-екологічна безпека». Спеціальність 183 «Технології захисту навколишнього середовища». Галузь знань 18 «Виробництво та технології». Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти / Уклад.: О.М. Кондратенко, В.М. Бабакін, В.Ю. Колосков, С.С. Душкін. Х.: НУЦЗ України, 2022. 24 с.

Інформаційні ресурси

1. UniCheck онлайн сервіс для перевірки на анти плагіат. Офіційний сайт. URL: <https://unicheck.com/uk-ua>.

2. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності». Спеціальна інформаційна система Укрпатенту. URL: <https://sis.ukrpatent.org/uk/search/simple>.

3. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» Укрпатент. Бюлетень «Промислова власність». URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-ip>.

Розробники:

завідувач кафедри
прикладної механіки
та технологій захисту
навколишнього середовища,
к.т.н., доцент

Володимир КОЛОСКОВ

професор кафедри
прикладної механіки
та технологій захисту
навколишнього середовища,
д.т.н., доцент

Олександр
КОНДРАТЕНКО

викладач кафедри
прикладної механіки
та технологій захисту
навколишнього середовища,
д.ю.н., доцент

Вадим БАБАКІН

доцент кафедри
прикладної механіки
та технологій захисту
навколишнього середовища,
к.т.н., доцент

Станіслав ДУШКІН

старший викладач кафедри
прикладної механіки
та технологій захисту
навколишнього середовища,
к.т.н., доцент

Віталій ВЕКШИН